

Zdravljenje predrakavih sprememb materničnega vratu: pregled stanja in potreba po poenotenju

Dušan Deisinger, Iztok Takač, Jakob Koren, Urška Ivanuš, Špela Smrkolj

Časovni potek nastanka RMV

	CIN II		CIN III		Mikro Invazivni		Klinično manifestni karcinom
Leta		7		14		3	
%		15		50-60		100	
	PAP III						

Zakaj imamo možnost da smo pri diagnostiki in zdravljenju RMV lahko uspešni

- Nastanek in razvoj bolezni je počasen
- Dostop do objekta preiskave (maternični vrat) je enostavna (pregled v spekulih)
- Popolna diagnostika predrakavih sprememb:
  - citološke preiskave:(odvzem brisa MV)
  - odvzem kužnine za določitev prisotnosti HPV
  - kolposkopija
  - histološke preiskave:(biopsija,konizacija...)

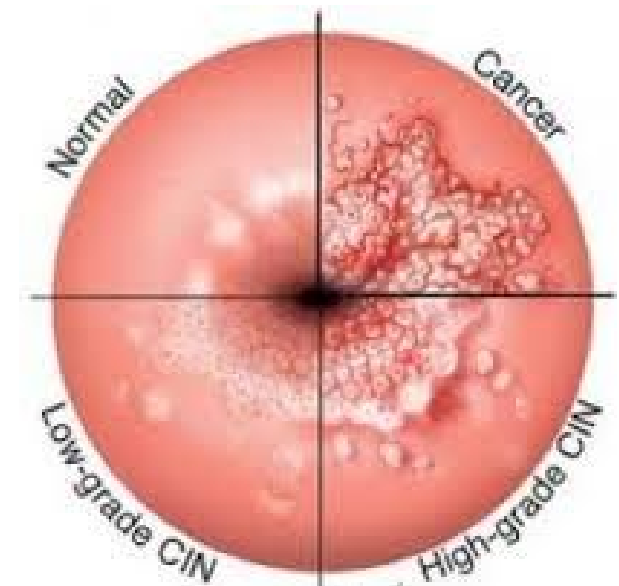
neboleče
hitre
enostavne
cenovno ugodne

Odločitev za zdravljenje

- Smernice za celostno obravnavo žensk s predrakavimi spremembami materničnega vratu
- Smernice za obravnavo bolnic z rakom materničnega vratu v Sloveniji
- Navodilo ginekologom za delo v programu ZORA
- Smernice za zdravljenje predrakavih sprememb materničnega vratu v Sloveniji

Zdravljenje predrakavih sprememb

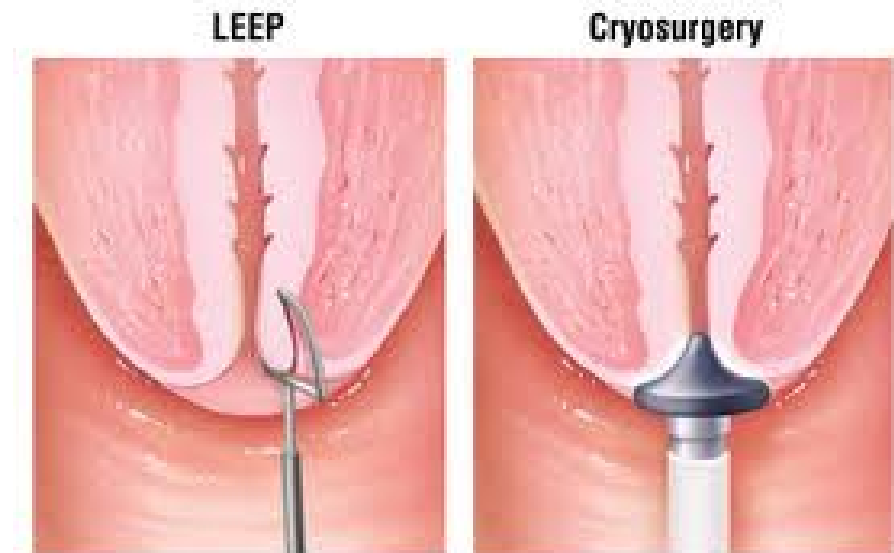
- **PIL nizke stopnje (CIN I)** obravnavamo konzervativno, saj v dveh letih spontano izgine več kot 60 % teh sprememb.
- Za zdravljenje se odločimo, kadar je nepravilnost prisotna več kot dve leti ali kadar spremembe napredujejo v stopnji in velikosti.

Zdravljenje predrakavih sprememb

PIL visoke stopnje (CIN II,III)

- Konzervativne tehnike
- Ablativne tehnike
- Ekscizijske tehnike

Konzervativne tehnike

- **Imunomodulacija:** zdravljenje z zdravili
  - Imikvimod (Aldara)
  - Interferoni (IFN gama)
- **Fotodinamično zdravljenje:** uporaba svetlobne energije na MV po predhodni ekspoziciji z heksilaminolevulinatom

Ablativne tehnike (destruktivne)

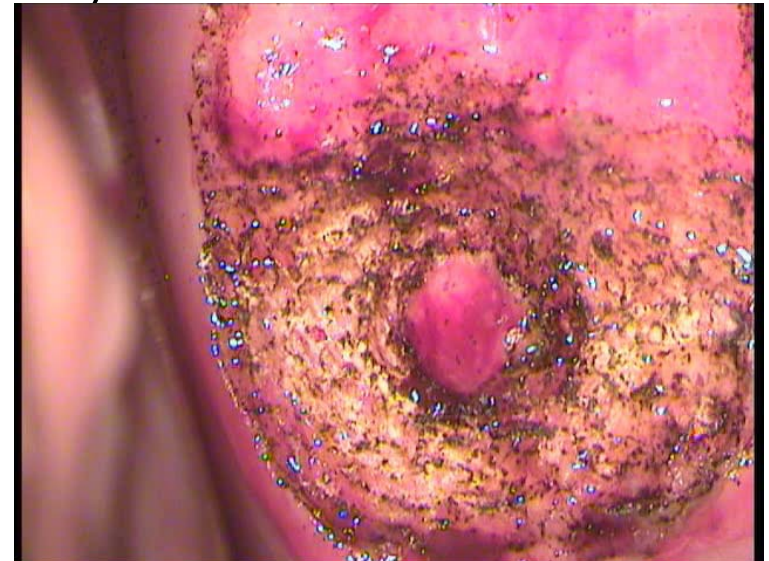
- **Uničimo tkivo**
- **Pomanjkljivost – ni histološkega izvida**
- **Primerne za ektocervikalne spremembe z vidno transformacijsko cono (CIN I,CIN II)**
- **Poglej in zdravi**
- **Majhne, lokalizirane spremembe**

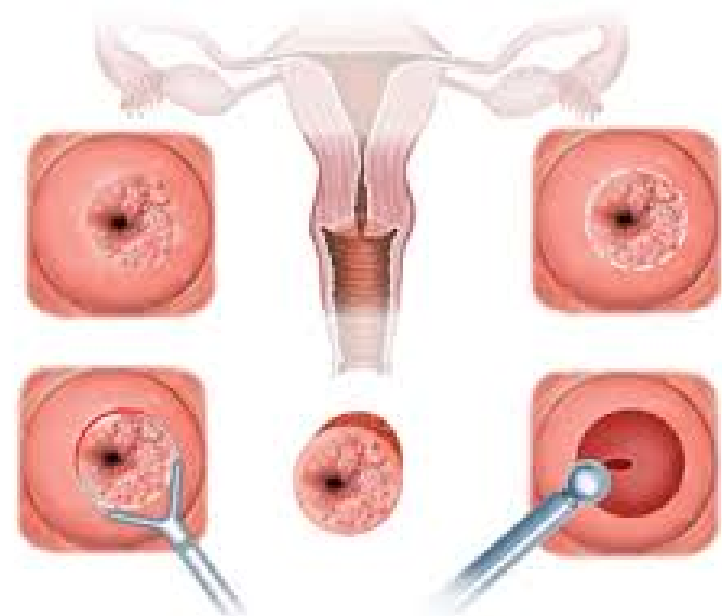
Ablativne tehnike

- Krioterapija (-20 st.C)
- Hladna koagulacija (100-120 st.C)
- Elektrokoagulacijska diatermija
(visokofrekventni izmenični tok)
- Laserska vaporizacija (CO₂-laser)

Ekscizijske tehnike (izrezanje)

- Diatermijska zanka (LLETZ)
- Konizacija s skalpelom
- Konizacija s harmoničnim skalpelom (visokofrekventno UZ valovanje)
- Laserska konizacija
- Histerektomija
- Imamo histološki izvid

Histološki pregled tkiva

- Je končna diagnoza na podlagi katere je mogoče načrtovati nadaljnje ukrepanje in zdravljenje.
- Histološki podatki se zbirajo in beležijo v registru ZORA

PODATKI, KI SO NA RAZPOLAGO

- REGISTER RAKA
- ZORA
- REGISTER CERVIKALNE PATOLOGIJE

ZDRUŽENJE ZA GINEKOLOŠKO ONKOLOGIJO, KOLPOSKOPIJO IN CERVIKALNO PATOLOGIJO

ZDRUŽENJE ZA
GINEKOLOŠKO ONKOLOGIJO,
KOLPOSKOPIJO IN CERVIKALNO PATOLOGIJO

Na pobudo združenja za ginekološko onkologijo, kolposkopijo in cervikalno patologijo - RAZŠIRJEN STROKOVNI KOLEGIJ ZA GINEKOLOGIJO IN PORODNIŠTVO leta 2003 sprejme standarde in kazalce kakovosti pri odkrivanju in zdravljenju prekancerov materničnega vratu.

Med te je bilo uvrščeno redno zbiranje ,spremljanje in posredovanje podatkov.

Nacionalni kazalci bodo postavljeni na temelju REGISTRA CERVICALNE PATOLOGIJE.

Vprašalnik – Register cervikalne patologije 2006

Bolnišnica (izpolni): _____
 Nosilec kolposkopske dejavnosti: _____
 Tel.: _____
 E-mail: _____

1. Število zdravljenih CIN in zgodnjih oblik RMV v letu 2006

	CIN I.	CIN II.	CIN III.	I A		I B		Skupaj
				I A1	I A2	I B1	I B2	
LLETZ								
LV								
Krioterapija								
Konizacije								
Rekonizacije								
TELA, VTE								
Skupaj								

2. Število I A, I B v konusih!

I A1 (pod 1mm) _____ N = _____
 I A1 _____ N = _____
 I A2 _____ N = _____
 I B1 _____ N = _____
 I B2 _____ N = _____

Skupaj N = _____, _____ (%)

3. Delež konusov (LLETZ + konizacij) z negativno histologijo? _____
4. Delež konizacij v nezdravem? _____ %
5. Delež LLETZ konusov v nezdravem? _____ %
6. Delež (LLETZ + konizacij) v nezdravem? _____ %
7. V kolikšnem % je v rekonizatu (zaradi CIN III ni v zdravo) še ohranjen CIN
 N = _____ %
8. Število diagnostičnih (konizacij + LLETZ) pri neg. biopsiji N = _____
9. Invazivni karcinom po TELA, VTE? N = _____
10. Število biopsij in abrazij CK? N = _____
11. Število negativnih biopsij in abrazij CK? N = _____
- 12.

Število VIN: -VIN I: _____
 -VIN II: _____
 -VIN III: _____
 -CA Vulve: _____

Število VAIN: -VAIN I: _____
 -VAIN II: _____
 -VAIN III: _____
 -CA Vagine: _____

1. Število zdravljenih CIN in zgodnjih oblik RMV v letu 2006

	CIN I.	CIN II.	CIN III.	I A		I B		Skupaj
				I A1	I A2	I B1	I B2	
LLETZ								
LV								
Krioterapija								
Konizacije								
Rekonizacije								
TELA, VTE								
Skupaj								

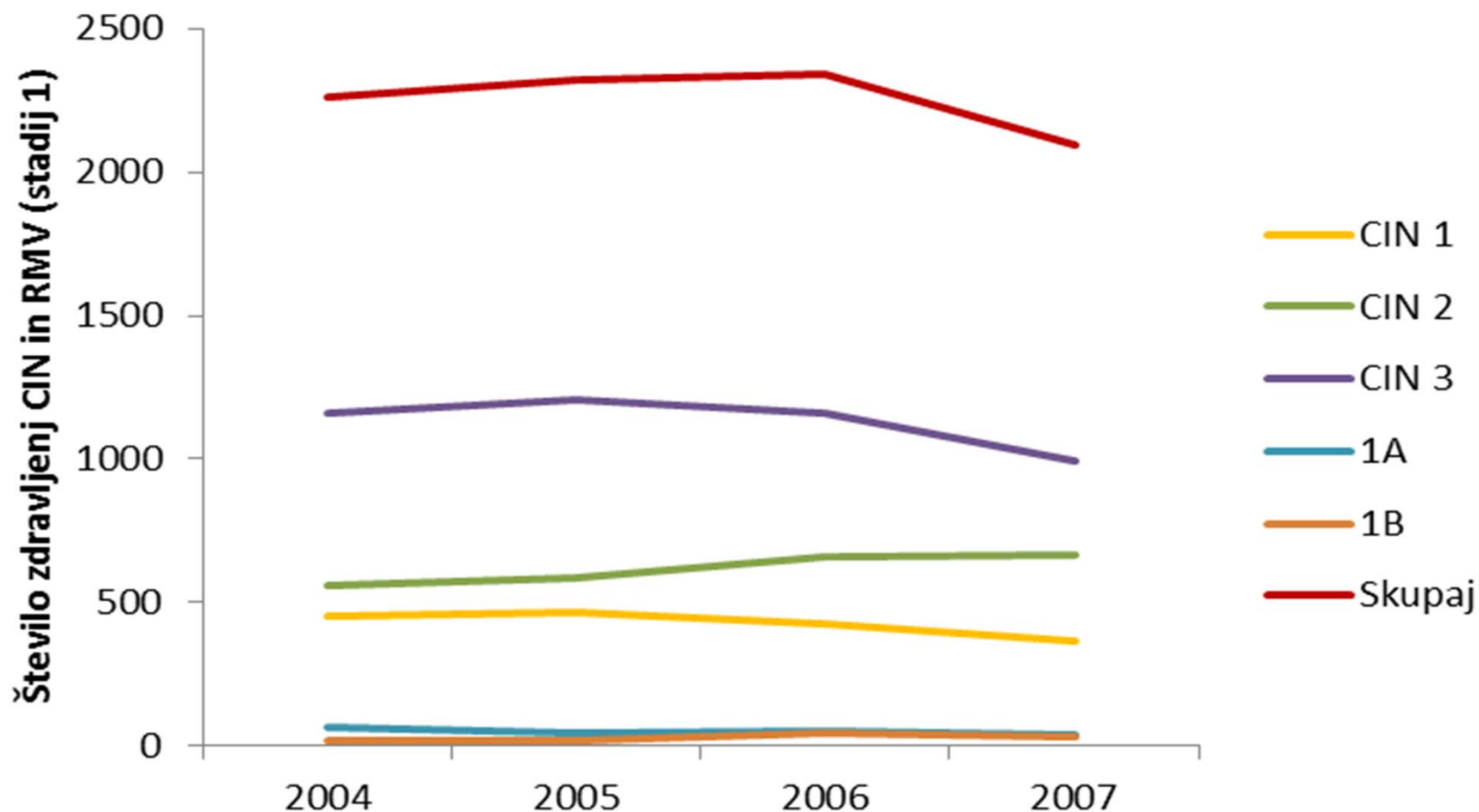

- število zdravljenih CIN in zgodnjih oblik RMV za določeno leto
- število opravljenih operativnih posegov po op.tehniki
- katere tehnike so v posamezni ustanovi na voljo
- diagnoza bolezni zaradi katere najpogosteje zdravimo
- kako pogosto posegamo po dodatnem op. posegu
- primerjava med tehnikami, ki jih lahko uporabljamo kot ambulantno zdravljenje in tistimi, ki so vezane na bolnišnično zdravljenje
- primerjava večletnega obdobja:
  - katera op. tehnika je v porastu oz.upadanju
  - katero op. tehniko smo z leti opustili
  - število op. posegov nam bo z leti pokazatelj uspešnosti našega dela

Število zdravljenih CIN po diagnozah v letu 2007

Oddelek	CIN 1	CIN 2	CIN 3	1A1	1A2	1B1	1B2	SKUPAJ
Brežice	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	29	167	147	4	2	5	0	354
Izola	9	2	32	2	1	0	0	46
Jesenice	8	20	20	1	0	0	0	49
Kranj	4	55	65	3	1	0	0	128
Ljubljana	232	265	343	19	3	21	3	886
Maribor	29	55	138	1	2	1	0	226
Murska Sobota	17	28	45	0	0	0	0	90
Nova Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0
Novo Mesto	4	18	70	1	0	0	0	93
Postojna	3	16	44	0	0	0	0	63
Ptuj	25	24	31	0	0	0	0	80
Slovenj Gradec	2	18	46	0	0	0	0	66
Trbovlje	0	0	0	0	0	0	0	0
Onkološki inštitut Lj.	1	0	11	0	0	0	0	12
SKUPAJ	363	668	992	31	9	27	3	2093

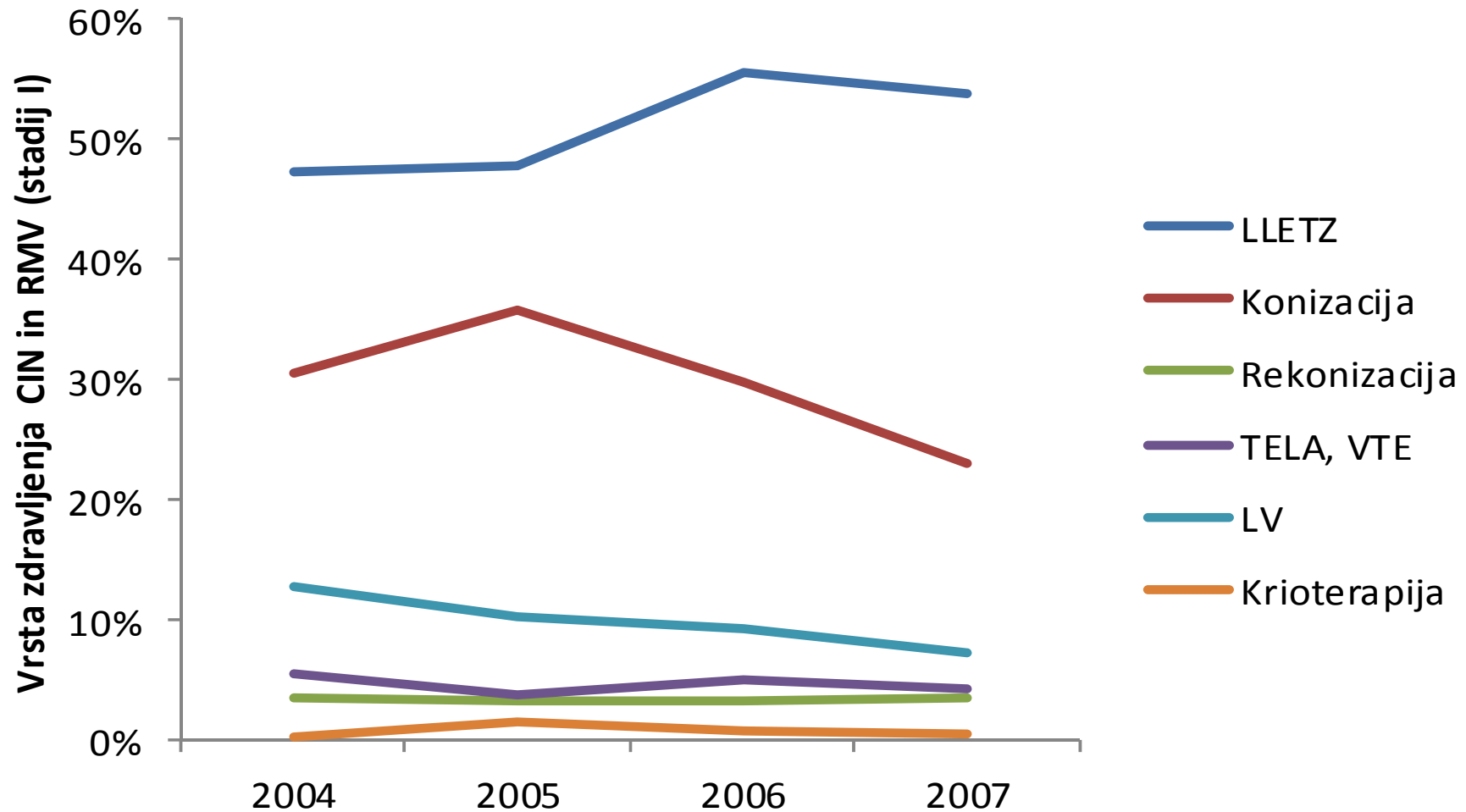

Število zdravljenj CIN (1–3) in RMV (stadija 1A in 1B) po koledarskih letih.

Vir podatkov: vprašalnik Registra cervikalne patologije.

Število zdravljenih CIN po operativnih tehnikah v letu 2007

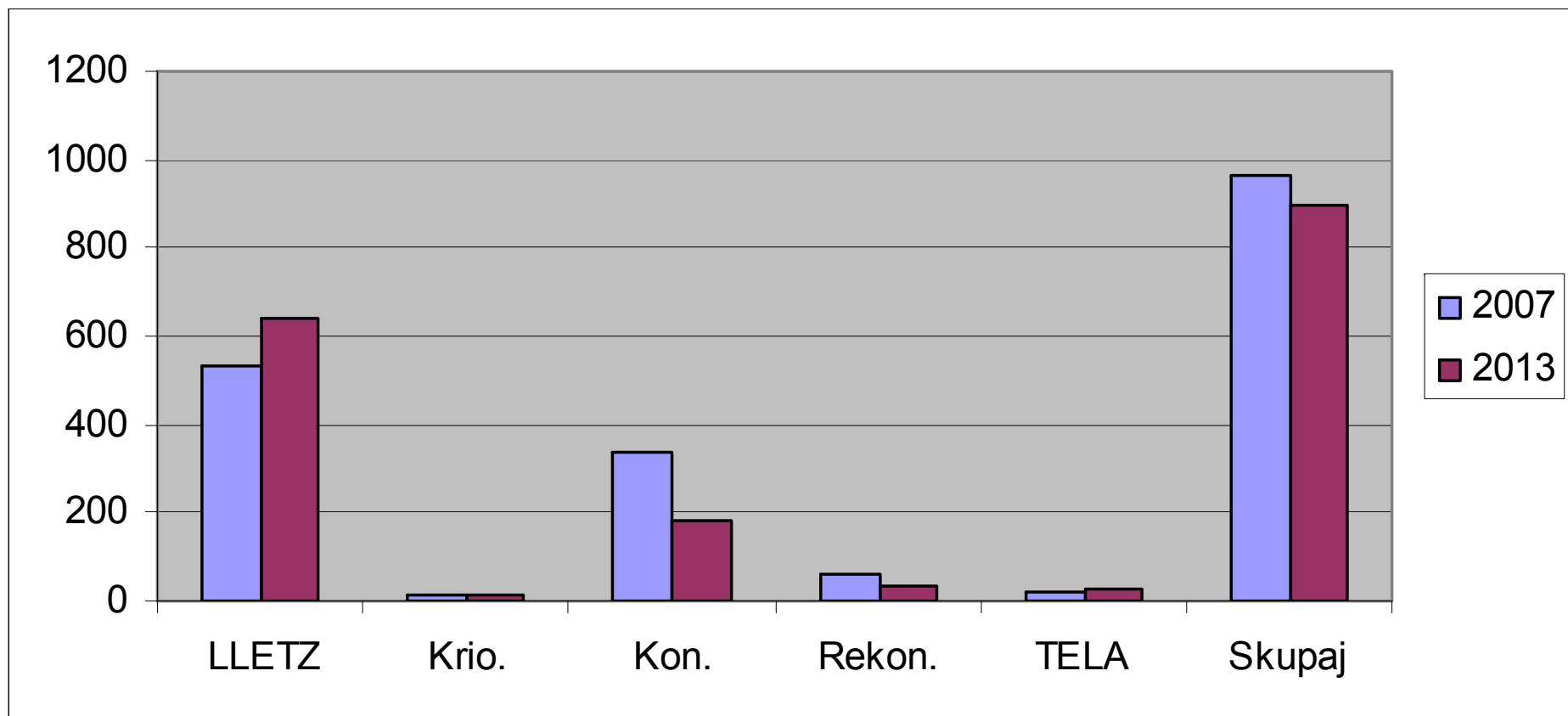
Oddelek	LLETZ	LV	KRIO terapija	KONIZACIJA	REKONIZACIJA	TELA/VTE	SKUPAJ
Brežice	0	0	0	0	0	0	0
Celje	308	0	0	3	33	10	354
Izola	18	0	0	24	0	4	46
Jesenice	12	0	11	21	4	1	49
Kranj	0	0	0	118	6	4	128
Ljubljana	566	167	0	83	13	57	886
Maribor	104	0	0	114	8	0	226
Murska Sobota	34	0	0	44	3	9	90
Nova Gorica	0	0	0	0	0	0	0
Novo Mesto	73	0	0	10	9	1	93
Postojna	39	0	0	21	0	3	63
Ptuj	43	0	0	31	2	4	80
Slovenj Gradec	18	0	0	46	2	0	66
Trbovlje	0	0	0	0	0	0	0
Onkološki inštitut Lj.	4	0	2	4	0	2	12
SKUPAJ	1219	167	13	519	80	95	2093

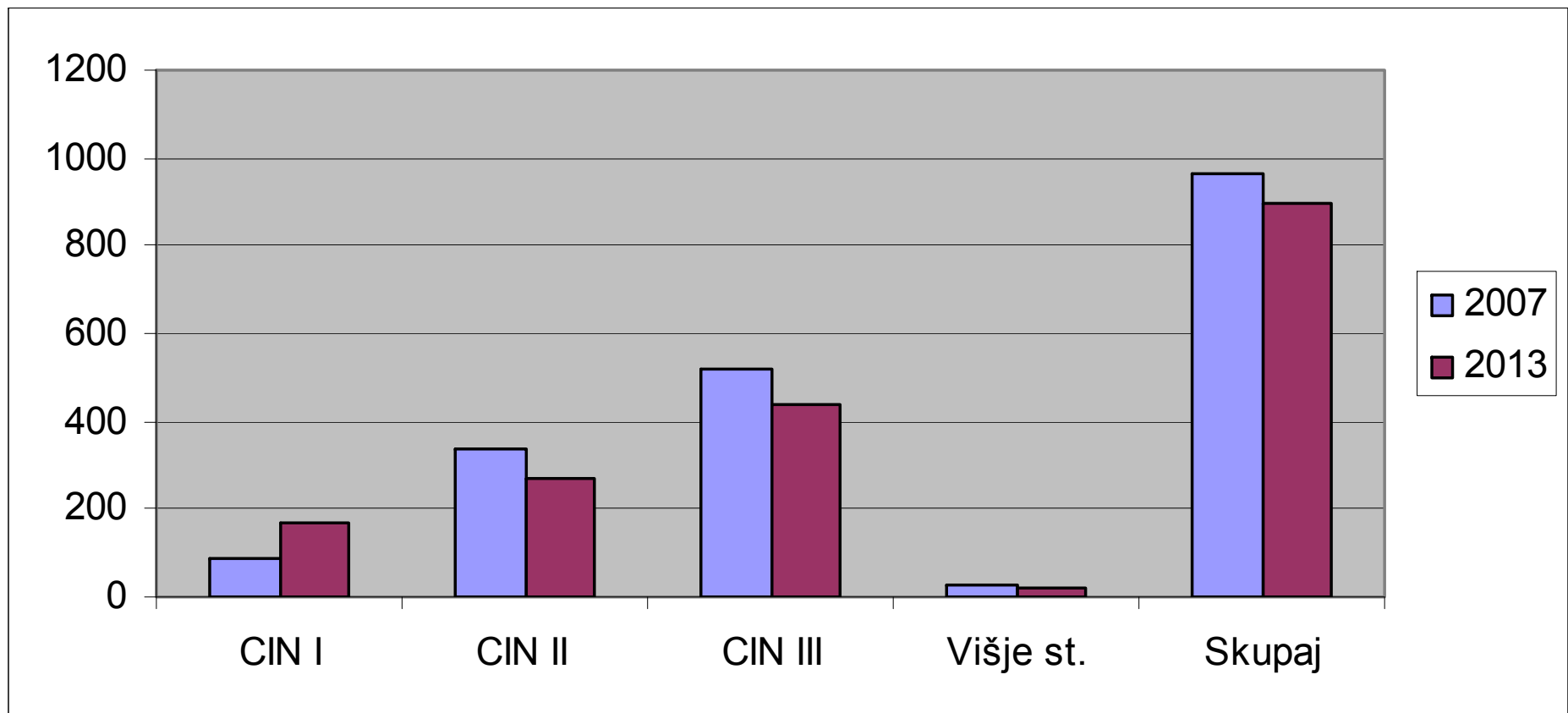
Tehnike zdravljenja CIN in stadija I RMV v odstotkih.
Vir podatkov: vprašalnik Registra cervikalne patologije.

Primerjava opravljenih operativnih posegov med leti 2007 in 2013 v 7 ginekološko-porodniških oddelkih v Sloveniji

Celje, Izola, Jesenice, Kranj, Maribor, Novo mesto,
Slovenj Gradec

Primerjava zdravljenja CIN med leti 2007 in 2013 v 7 ginekološko- porodniških oddelkih v Sloveniji

Centralni presejalni register ZORA

- Od l. 2003 dalje beleži vse citološke in kolposkopske izvide ob odvzemu BMV
- Od l. 2004 dalje vse histopatološke izvide s podatki o posegih na MV.
- Od leta 2010 dalje beleži izvide triažnih testov HPV

- Podatke so dolžni pošiljati vsi citološki in histopatološki laboratoriji v Sloveniji

Centralni presejalni register ZORA

- Zaradi sprotnega in personaliziranega nabora podatkov vemo koliko posameznih dejavnosti diagnostike in zdravljenja opravimo v Sloveniji ter poznamo breme posameznih bolezni MV v Sloveniji
- Omogočeno pa je tudi spremljanje in nadzor kakovosti obravnave ženske v programu od presejanja do zdravljenja.

Izziv za prihodnost!

- Pomanjkljiva registracija kolposkopskega izvida kadar ni pridružen BMV
- Pomanjkljiva registracija tistih posegov na materničnem vratu, kjer ni odvzet vzorec za histološko preiskavo

KOLPOSKOPSKI IZVID

IME IN PRIIMEK: _____
 EMŠO: _____
 NASLOV: _____
 TEL.ŠT.: _____
 KZZ: _____

NAPOTNI ZDRAVNIK: _____
 NAPOTNA DIAGNOZA: _____
 DATUM PREISKAVE: _____
 USTANOVA: _____
 ZDRAVNIK: _____

PODATKI O BOLNICI:

ŠT. PORODOV: _____
 ŠT. SPLAVOV: _____
 DATUM ZM: _____
 OKC: DA NE
 IUV: DA NE
 HNZ: DA NE

PREDHODNI DG -TH POSTOPKI:

CITOLOŠKA DG: _____
 HISTOLOŠKA DG: _____
 TRIAŽNI TEST HPV: POZ NEG LETO: _____
 PREDHODNE OP MV: BIOPSIJA DA NE
 LLETZ DA NE
 KONIZACIJA DA NE

IZVID

I . KOLPOSKOPSKA OCENA:

ZADOVOLJIVA: DA NE
 NEZADOVOLJIVA: DA NE
 TIP TZ: TIP1 TIP2 TIP3

II . KOLPOSKOPSKI IZVID JE:

NORMALEN NENORMALEN

III . LOKALIZACIJA IN RAZŠIRJENOST KOLPOSKOPСКE SPREMEMBE:

CELOTNA PATOL. SPREM. JE VIDNA V CELOTI: DA NE

CELOTNA PATOL. SPREM.:

Je posamezna in se nahaja na ____ . uri.

So številne in se nahajajo na ____ . uri.

CELOTNA PATOL. SPREM. ZAJEMA:

<25% <50% <75% >75% površine materničnega vratu.

IV . STOPNJA KOLPOSKOPСКE LEZIJE:

NORMALEN IZVID

NTD

VTD

SUMLJIVA INVAZIJA: Atipično žilje
 Dodatni znaki (fragilne žile, nekroza,
 ulceracije, eksofitična lezija, nepravilni robovi)

NESPECIFIČNE SLIKE: Keratoza
 Kondilomi
 Kongenitalna TZ
 Polip
 Vnetje
 Stenoza CK
 Kongenitalne anomalije
 Poškodbe
 Endometrijoza

V . POSEGI OB KOLPOSKOPIJI:

ODVZEM TKIVA ZA PATOHISTOLOŠKI PREGLED: DA NE
 BIOPSIJA: DA NE ŠTEVILO BIOPSIJ: ____
 EKSCIZIJA: DA NE
 LLETZ: DA NE
 ABRAZIJA ENDOCERVIKSA: DA NE
 HISTOLOŠKI IZVID: _____

VI . PRIPOROČILA ZA ZDRAVLJENJE:

OPAZOVANJE IN KONTROLNI GINEKOLOŠKI PREGLEDI SKLADNO S SMERNICAMI.

REVIZIJA CITO-PATOLOŠKIH IZVIDOV.

OBRAVNAVA NA KONZIJIJU ZA PREDRAKAVE SPREMEMBE.

OBRAVNAVA NA GINEKOLOŠKO-ONKOLOŠKEM KONZIJIJU.

INDICIRANO JE ZDRAVLJENJE:

LLETZ

KONIZACIJA—SKALPEL

DESTRUKCIJA TKIVA (LV, KRIOTH...)

HISTEREKTOMIJA

DRUGO: _____

Izziv za prihodnost!

- V letu 2015 bo nosilec programa ZORA v sodelovanju s SZD-ZGO ustanovil delovno skupino za pripravo:
- **Smernic za zdravljenje predrakavih sprememb materničnega vratu v Sloveniji**
- **K sodelovanju vabljeni vsi, ki v svoji vsakodnevni praksi zdravite tudi predrakave spremembe MV**

Zora

Državni program zgodnjega odkrivanja
predrakavih sprememb
materničnega vratu

5. izobraževalni dan programa Zora
15. oktober 2014, Brdo pri Kranju

The logo for 'Zora' features the word 'Zora' in a bold, black, serif font. Above the letter 'o' is a stylized orange sun with a white center, partially obscured by the letter.

Državni program zgodnjega odkrivanja
predrakavih sprememb
materničnega vratu

A close-up photograph of a dandelion seed head, showing numerous white, feathery seeds radiating from a central point. The background is a soft, out-of-focus green and yellow, suggesting a natural outdoor setting.

5. izo. razvalni dan programa Zora
15. oktober 2014, Brdo pri Kranju

The logo for the Zora program, featuring the word "Zora" in a bold, black, serif font. The letter "o" is stylized with an orange semi-circle above it, resembling a rising sun.

Državni program zgodnjega odkrivanja
predrakavih sprememb
materničnega vratu

A close-up photograph of a dandelion seed head in its white, fluffy stage, set against a blurred green background of grass and other dandelions. The seed head is the central focus of the image.

Hvala za pozornost!

5. izobraževalni dan programa Zora
15. oktober 2014, Brdo pri Kranju